

Aan
College van Burgermeester en Wethouders
Gemeente De Bilt

20 februari 2023

Ongevraagd advies van ASD de Bilt inzake armoedebeleid, energiebesparing en verduurzaming

Geacht College,

Armoede heeft vele gezichten en in de loop van het afgelopen jaar is energie-armoede daarbij sterk opgekomen als een van de meest pregnante verschijningsvormen.

De ASD pleit in dit ongevraagde advies voor een aanpak die gericht is op investeringen die leiden tot blijvende kostenreductie en daarmee structureel bijdragen aan het bestrijden van armoede. Deze aanpak is voordelig voor een brede groep inwoners maar vooral voor diegenen met een lager inkomen die een relatief groot deel van hun inkomen aan energie moeten besteden, veelal in een sociale huurwoning wonen en besparingsinvesteringen niet zelfstandig kunnen organiseren of financieren.

Bestaande initiatieven

Met belangstelling heeft de Adviesraad kennisgenomen van de diverse initiatieven die de gemeente in de loop van 2022 heeft ontwikkeld in het kader van bestrijding van energie-armoede. Deels betrof dit uitvoering van landelijk beleid zoals de energie-toeslag voor huishoudens met een beperkt inkomen (tot 120% van het minimum). Deels ook eigen initiatieven om waar mogelijk burgers tegemoet te komen die door gestegen kosten - van levensonderhoud in het algemeen en van energie in het bijzonder- geraakt werden. Dit heeft onder meer geleid tot het project Geld op Orde waarbij de diverse mogelijkheden voor ondersteuning door de gemeente laagdrempelig bij de burgers onder de aandacht werden gebracht.

In de week van 28 november tot en met 2 december 2022 stelde de gemeente een hulpteam samen, dat de gemeente introk om op verschillende plaatsen informatie en voorlichting te geven aan burgers. Het team Geld op Orde, bestond, naast medewerkers van de gemeente, uit vertegenwoordigers van de RSD (sociale dienst), BENG (energieadvies) en Humanitas. Concrete doelen waren:

- burgers bereiken met informatie over mogelijkheden van energiebesparing,
- mogelijkheden van financiële ondersteuning zoals aanvraag van de energietoeslag,
- wijzen op mogelijkheden voor ondersteuning bij achterstallige administratie en problemen die daaruit voortvloeien.

Ook voor 2023 wordt, naast het landelijk energieplafond dat is ingesteld door de Rijksoverheid, een energiepemie voorzien van € 1300,- voor lagere inkomens. Deze worden via de gemeenten toegekend. Hoe nuttig en nodig bovengenoemde stappen ook zijn, zij zullen het energieverbruik niet substantieel doen afnemen en evenmin tot een aanzienlijke daling van de energierekening op afzienbare termijn leiden. Het beleid is gericht op (inkomens)reparatie en de maatregelen zijn incidenteel.

Een visie op structureel armoedebeleid door energiebesparing en verduurzaming; kansen voor De Bilt.

De grote kans voor de gemeente ligt het komend jaar in de verbinding van armoedeproblematiek met verduurzaming. Voor de meeste huishoudens is energie nu, na huur en de zorgpremie, de grootste maandelijkse kostenpost. De huidige regelingen zoals de energiepemie voor lage inkomens en het energieplafond plakken wel pleisters en zijn nodig, maar lossen het probleem niet op en bieden geen structurele oplossing. Het mogelijk beperken of wegvallen van deze rijkssteun (energieplafond en energiepemie) na 2023 vormt een aanzienlijk financieel risico voor burgers en de gemeente wanneer zij zonder deze steun in de financiële problemen komen en een beroep op de gemeente gaan doen.

Het mooie van zonneschijn is dat deze er altijd is geweest voor iedereen zonder onderscheid. Nu zon een steeds belangrijkere energiebron wordt, zien we dat de voordelen van zon(ne-energie) zeker met het huidig prijspeil van energie vooral terecht komen bij een beperkte groep (welvarende) burgers en zo bijdragen aan toenemende ongelijkheid in de samenleving. De ASD acht dit een ongewenste en onnodige ontwikkeling die ons inziens vraagt om maatregelen waarbij de gemeente een belangrijke regierol kan spelen.

Onder regie van de gemeente kan op korte termijn een collectieve aanpak van installatie van zonnepanelen op grote schaal worden ontwikkeld. De gemeente kan hierbij ondersteunen door het aantrekken van een projectleider/projectondersteuning, versnelde vergunningverlening en zo nodig betrekken van financiële partijen voor de te verwachten investeringen. De schaalgrootte van zowel de SSW als de gemeente is onvoldoende om al deze kennis zelf op te bouwen intern en het is bovendien niet nodig. Er zijn verschillende marktpartijen die veel ervaring en expertise op dit punt hebben en op professionele wijze kunnen begeleiden.

Bovenstaande aanpak sluit aan bij de oproep die uw college eerder dit jaar ontving van de Sociale Alliantie die een vijftal actiepunten formuleerde tegen energie-armoede, deze verzond naar alle Nederlandse gemeenten en kan rekenen op breed maatschappelijk draagvlak.

Deze aanpak biedt grote voordelen voor bewoners, maar ook voor de gemeente De Bilt en de SSW. Een dergelijke benadering is verder uitgewerkt in bijgaande notitie (zie bijlage 1) en leidt tot de volgende adviezen:

Adviezen

Advies 1 Neem als gemeente het initiatief voor intensivering van de verduurzaming van de woonvoorraad in de gemeente door te kiezen voor grootschalige investering in zonne-energie met financieel resultaat voor huurders op korte termijn. De rol van de gemeente dient een regierol te zijn die richting geeft aan het beleid maar niet bij de uitvoering of financiering is betrokken.

Advies 2 Betrek bij de projectorganisatie marktpartijen die aantoonbaar ervaren en deskundig zijn voor vragen rond inkoop, financiering en projectorganisatie

aansturing. Uiteraard moeten de grotere verhuurpartijen (Vastgoedbeleggers? Pensioenfondsen? Andere institutionele beleggers?) in de gemeente hierbij worden betrokken, waaronder primair SSW. De projectorganisatie moet een goede scan maken van de bestaande woningvoorraad met bijbehorende energie labels en prioriteit stellen bij de blokken/wijken met de slechtste labels. Uitgangspunt dient te zijn een keuze voor resultaat op de korte termijn, waarbij nog in 2023 de eerste projecten worden opgeleverd en voor de rest van de woningvoorraad een concreet stappenplan wordt uitgewerkt in welke volgorde- en wanneer de overige woningen voor deze aanpak in aanmerking komen.

Advies 3 Richt een stuurgroep in met de betrokken projectpartijen en vertegenwoordigers van het bestuur in De Bilt die de ontwikkelingen monitoren en tijdpad en kosten bewaken. Hierin zou ook BENG als energieadviseur betrokken kunnen worden en zal ook de ASD graag meedenken.

Advies 4 De kosten van de investering aan de woningen en de kosten van advies en projectorganisatie kunnen extern worden gefinancierd door een duurzame investeerder en vertaald in een (beperkt) hogere huur. De nationale prestatieafspraken laten de ruimte om investering in zonnepanelen, waarvan het financieel voordeel direct bij de huurders belandt, te vertalen in een hogere huur. Deze huur valt onder de landelijke fiscale huurtoeslag die alleen inkomensafhankelijk is (de energierekening speelt geen rol). De technische levensduur van de panelen is 25 jaar en de initiële kosten kunnen dus, inclusief projectkosten, afschrijving en kapitaallast, worden versleuteld en leiden tot een zeer beperkte huurstijging (+/- € 20-25/mnd.). Daartegenover staat een structureel voordeel op de energierekening van enkele honderden euro's per huishouden op jaarbasis.

In bijlage 1 treft u onze notitie Achtergronden en kansen; een visie op energie, duurzaamheid en structureel armoedebeleid: kansen voor De Bilt

In bijlage 2 treft u de door ons geraadpleegde bronnen aan.

Wij stellen het zeer op prijs om op korte termijn met u van gedachten te wisselen over de inhoud van ons advies en hopen op een uitnodiging uwerzijds.

Met vriendelijke groet,

Paul van Maanen,

Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein De Bilt

Bijlagen:2

Bijlage 1

Notitie Achtergronden en kansen, een visie op energie, duurzaamheid en structureel armoedebeleid; Kansen voor De Bilt.

Omgevingsfactoren

(Inter) nationaal

Mede door de recente oorlog in Oekraïne die woedt sinds februari van vorig jaar zijn de energieprijzen gestegen tot een ongekend niveau in Nederland en West Europa. De regering heeft een aantal maatregelen genomen om burgers tegemoet te komen waaronder:

- 1 de energie premie voor lage inkomens (tot 120% van het minimum)
- 2 generieke teruggave van (2 x nov./dec.'22) € 190,- voor alle burgers en kleine bedrijven met een zelfstandige energieaansluiting
- 3 verlaging van de Energie belasting (over 2022)
- 4 invoering van een prijsplafond voor E&G voor 2023

Deze maatregelen waren/ zijn wellicht nuttig en nodig maar hebben allen een incidenteel of tijdelijk karakter, bieden financiële compensatie aan getroffen burgers en zelfstandigen maar dragen niet bij aan het structureel verminderen van het probleem door te investeren in verduurzaming (van het woningbestand) en eigen opwek van energie in particuliere (huur)woningen. Minder diplomatiek gesteld is het dweilen met de kraan open. Tevens is nu al bekend dat zelfs na afloop van de oorlog in Europa de prijzen op een blijvend hoger niveau zullen stabiliseren dan wij in het verleden gewend waren. Het kostenniveau van de vervanging van relatief goedkoop Russisch gas dat is afgebouwd voor het veel duurdere LNG dat per schip wordt aangevoerd zal blijvend zijn. Zeer recent nog sprak het kabinet met topeconomen en De Nederlandse Bank over de toekomstige financiële mogelijkheden maar duidelijk is dat een blijvend financieel infuus van de (Rijks)overheid geen optie is en zelfs voor het huidige beleid nog geen volledige dekking is gevonden.

Gemeente

De gemeente De Bilt heeft in het afgelopen jaar een deel van het landelijk beleid uitgevoerd. Zo wordt de energiepremie toegekend door de gemeente al is de uitvoering van aanvragen en de uitbetaling uitbesteed aan de RSD. Daarnaast reserveert de gemeente, budget voor 'schrijnende gevallen' die buiten eigen schuld of toedoen een hoge energielast kennen (bijvoorbeeld door hun medische- of huisvestingssituatie) en hierdoor in de financiële problemen raken. Inzet van het bovengenoemde Hulpteam GoO (Geld op Orde) was een van de communicatiemiddelen die de gemeente heeft ingezet om burgers op de diverse mogelijkheden te wijzen. In het komend jaar geldt het energieplafond vanuit de rijksoverheid en zullen de gevolgen voor burgers hopelijk beperkt blijven al zal naar verwachting niet voor ieder huishouden het plafond toereikend zijn. De vraag naar energie neemt daardoor echter niet af.

De gemeente heeft daarnaast voor lagere inkomens een box met energiebesparende materialen ter beschikking gesteld waaronder tochtstrip, radiatorfolie, besparende/LED lampen en dergelijke. Dat is op zichzelf nuttig en vergroot het bewustzijn bij burgers om over

energiebesparing na te denken. Tevens worden met hulp van BENG een team van vrijwillige energie coaches opgeleid die concreet in thuissituaties kunnen adviseren bij energiebesparende maatregelen en wordt gewerkt aan vrijwilligers die mensen kunnen helpen bij advies rond gebruik van deze middelen en installatie. Hoe zinvol deze stappen ook zijn ze zullen het energie verbruik niet substantieel doen afnemen en evenmin tot een aanzienlijke daling van de energierekening op afzienbare termijn leiden.

De gemeente is natuurlijk geen eigenaar van woningen in De Bilt en kan en hoeft niet zelf financieel te investeren maar heeft wel een verantwoordelijkheid voor verduurzaming van de gemeentelijke woningvoorraad en het verminderen van de gasafhankelijkheid.

De gemeente kan wel vanuit haar regierol een versnelling aanbrengen in de verduurzaming van woningen in de gemeente, Zij kan dit stimuleren door partijen bijeen te brengen in samenwerking met SSW (en mogelijk andere grote verhuurders waaronder institutionele beleggers) en particuliere initiatieven voor woningen in privébezit te ondersteunen (per straat of wijk). Daarbij kunnen zo nodig ook financiële partijen (bijvoorbeeld Triodos bank of institutionele beleggers als APG) worden betrokken indien de liquide middelen vanuit SSW en/of andere verhuurders ontoereikend zijn. Er zou een project-organisatie moeten worden gevormd, geleid door of onder regie van de gemeente die de versnelling op korte termijn (deels al in 2023) vormgeeft en zich primair focust op Quick Win, zoals installatie van zonnepanelen. De gemeente kan hierin een initiërende rol spelen en ook in de vergunning verlening zorgen dat deze investeringen op korte termijn mogelijk worden.

Dit laat onverlet dat verdere investering in grondige verduurzaming moet plaatsvinden maar dit kost aanzienlijk meer tijd, geeft meer overlast voor bewoners (isoleren, puien en beglazing vervangen et cetera) en levert wel financiële voordelen op maar pas na een langere periode met een terugverdientijd van jaren. Een investering in zonne-energie kent deze bezwaren niet, is snel te realiseren geeft nauwelijks overlast en levert direct substantiële kostenbesparing.

Wanneer bijvoorbeeld in Centrum 2, grotendeels SSW eigendom, gefocust wordt op installatie van zonnepanelen per hele straat, zonder tegelijk een complete renovatie en verduurzaming van de woning te willen realiseren wordt aangepakt, is de investering betrekkelijk gering per woning, is het tijdsbeslag kort (1/2 dag per woning) en blijft de overlast voor bewoners zeer beperkt. De kostenvoordelen zijn vervolgens onmiddellijk zichtbaar voor alle huurders. Met installatie van b.v. 10 panelen per woning zal voor de meeste huishoudens 70 -80 % van de benodigde elektriciteit zelf worden geproduceerd en daalt hun rekening navenant (met enkele honderden euro's per jaar). Zelfs indien daar een beperkte stijging van de kale huur tegenover staat (die valt onder huurtoeslag) is dat per saldo zeer gunstig voor deze huishoudens. Voorfinanciering via een duurzame bank, is zeer wel mogelijk en laat de kosten van aanschaf, installatie en projectorganisatie eenvoudig spreiden over een reeks van jaren. Kennis van dergelijke financieringsvormen is onder meer ook binnen de Adviesraad Sociaal Domein aanwezig.

De actuele politieke discussie over afbouw van de zogenaamde 'salderingsregeling' waarbij woningen met zonnepanelen tegen hetzelfde tarief kunnen terug leveren aan het net bij overschot (veel zon overdag in de zomer) heeft inmiddels duidelijkheid opgeleverd waarbij de afbouwregeling pas plaatsvindt vanaf 2025 (dan mag nog 91 % gesaldeerd worden) en stopt in 2030 (bron 7). Dat duurt dus nog vele jaren, er komt bovendien een nieuwe regeling voor in de plaats en ook zonder dat wordt rond de 50 % van de opgewekte stroom direct door het huishouden zelf verbruikt en niet gesaldeerd of getransporteerd. De businesscase blijft dus onverkort overeind maar hoe eerder tot plaatsing wordt overgegaan hoe lucratiever. Dat de

terugverdientijd van panelen hierdoor met enkele jaren toeneemt op termijn is voor huurders niet relevant.

BENG

De activiteiten van BENG in de gemeente zijn nuttig en nodig en het verdient aanbeveling ze als partij te betrekken (advies 3). Ze zijn echter complementair maar treden niet in de plaats van grootschalige investeringen in zon-op-dak. De huidige twee projecten die zijn aangekondigd in de brief van Biltstroom (bron 9) zijn nuttig maar zijn gericht op een grootwinkel bedrijf en een lokale sportvereniging en de opbrengsten komen niet ten goede aan huurders met een smalle beurs maar de investeerders in het project en de afnemers van de opgewekte energie. Ze doen dus niets af aan de business case.

SSW

De woningvoorraad in gemeente De Bilt bestaat, zoals overal, deels uit particuliere woningen verder uit huurmarkt, waarbij sociale huur het grootste deel vormt. De grootste woningeigenaar/ verhuurder in dit verband is de woonstichting SSW met > 5000 woningen in de gemeente. SSW is dan ook primair verantwoordelijk voor onderhoud van haar woningen en investering in verduurzaming daarvan. Wanneer we echter kijken naar de prioriteiten van SSW (bron 1) dan zijn deze (kort samengevat) gericht op:

1. Zoveel mogelijk huurwoningen toevoegen
2. Betaalbaar
3. Schoon / heel / veilig
4. Prettige wijken
5. Oog voor de huurders

In de strategische prioriteiten wordt niet gesproken over investering in verduurzaming van de woningvoorraad. Evenmin met welke ambitie en tempo dat zou moeten plaatsvinden. Uiteraard is dit het jaarverslag van 2021, een periode voor de oorlog, voor de energiecrisis en de sterk gestegen prijzen. Dat het gevoel voor urgentie voor investering in verduurzaming in de hele samenleving enorm is gestegen in het afgelopen jaar is evident maar ook zonder deze oorlog en energiecrisis is de klimaatdiscussie en afbouw van gasafhankelijkheid natuurlijk niet nieuw en mag van SSW meer ambitie en concrete plannen worden verwacht.

Op 15 december 2022 sloot SSW een convenant met de gemeente en de bewonerscommissie. Hierin zijn prestatieafspraken over periode 2023-2026 vastgelegd (bron 3). Dit is op zichzelf een goed initiatief en de ASD vindt het positief dat de gemeente daarin een rol voor zichzelf ziet en pakt. De plannen gaan echter ons inziens niet ver genoeg. Hoewel de afspraken worden geduid als een intensivering van investering in nieuwe woningen en verduurzaming betreft dit maar een bescheiden deel van de woningvoorraad van de corporatie. Bijvoorbeeld voor 2023 is afgesproken 115 woningen aan de Kleine en Grote Beer te verduurzamen. Hoe nuttig ook, dat heeft slechts effect op iets meer dan 2 % van de bestaande woonvoorraad van SSW en is dus geen keuze voor snelle aanpak met maximaal effect voor zoveel mogelijk huurders/inwoners, te beginnen met die woningen met het minst gunstige energielabel.

Het huidig beleid van SSW ten aanzien van collectieve installatie van zonne-energie is terughoudend. Op hun eigen website (bron 2) wordt gesproken van andere prioriteiten en hoewel een eigen initiatief tot plaatsing door huurders niet wordt uitgesloten worden hieraan zoveel eisen en voorwaarden gesteld (17!) dat er in feite een ontmoedigingsbeleid wordt gevoerd. Zo moeten huurders onder meer zelf voorzien in oriëntatie, keuze projectuitvoerder,

kwaliteits- en veiligheidseisen, financiering van kosten aanleg, onderhoud en verzekering en tenslotte mogelijk zelfs de installatie verwijderen bij beëindiging van de huur.

Nationale Prestatieafspraken (getekend 30-06-2022 tussen Aedes (woningcorporaties), Woonbond, VNG en Ministerie Volkshuisvesting (en Ruimtelijke Ordening), (bron 4)

In het akkoord zijn partijen lange termijn doelstellingen en ambities overeengekomen waaronder het geheel CO² uitstoot vrij maken van de gebouwde omgeving in 2050, maar ook meer concrete doelen waaronder het tot en met 2030 450.000 bestaande woningen aardgas vrij te maken. Gemeenten zullen daartoe hun transitievisie warmte, in samenspraak met corporaties, lokaal moeten uitwerken in concrete uitvoeringsplannen, de regionale woondeals. Voor de reductie van CO² is uitrol van zon-op-dak een heel concrete en snelle manier om uitstoot te reduceren. Betrokken landelijke partijen, waaronder VNG en Aedes, roepen dan ook eind januari '23 nadrukkelijk op verder te investeren in zonne-energie in de wijk; ook in de huursector (bron 8). Geen elektriciteit niet meer van (kolen en gas) centrales maar direct van het eigen dak. De middelen om deze verduurzaming te realiseren zijn voor de corporaties aanzienlijk verruimt door het vervallen van de verhuurdersheffing per 1 januari 2023, wat een financiële ruimte aan de sector geeft van 1,9 miljard per jaar. Een investering in zonne-energie in de huursector mag dan wel worden vertaald in een, beperkt, hogere huur in tegenstelling tot isolatiemaatregelen in woningen met een slecht energie label die niet in een huurverhoging mogen worden vertaald conform de Prestatieafspraken. Van belang is wel dat de investering wordt terugverdiend via de huur (en daarmee valt onder huurtoeslag) en niet in hogere service kosten.

Een nieuwe visie

In samenspraak met de gemeente kan een collectieve aanpak van installatie van zonnepanelen op grote schaal en op korte termijn worden ontwikkeld die de gemeente waar nodig kan ondersteunen met projectleider/projectondersteuning, versnelde vergunningverlening en zo nodig betrekken van financiële partijen voor de te verwachten investeringen. De schaalgrootte van zowel SSW als de gemeente is onvoldoende om al deze kennis zelf op te bouwen en het is bovendien niet nodig. Er zijn verschillende marktpartijen die veel ervaring en expertise op dit punt hebben en het proces op professionele wijze kunnen begeleiden.

Voor de financiering kan daarbij gedacht worden aan partijen als: BNG Duurzaamheidsfonds (BNGBank) maar ook duurzame banken zoals Triodos.

Voor de projectaanpak, inkoop en technische expertise zijn er partijen als: HEVO (verduurzamen gemeentelijk vastgoed), SWECO, Twynstra&Gudde (kosteneffectief de vastgoedportefeuille verduurzamen), Subvention (voor woningcorporaties) of Vereniging Eigen Huis (veel ervaring collectieve inkoop zonne-energie en kan ook particuliere woningbezitters in het project betrekken). Ook partijen als BENG en de Netbeheerder dienen te worden betrokken vanuit hun expertise inzake de technische aspecten rond het stroomnet.

Een dergelijke aanpak zou goed aansluiten bij de maatschappelijke doelstellingen van SSW zelf en ook voor de stichting veel voordelen hebben (zie hieronder).

De Nederlandse netbeheerders hebben op 27 januari 2023 geconstateerd dat er een historische groei is geweest van zonnepanelen op daken van woonhuizen van 30 % gemiddeld in 2022. De voordelen hiervan slaan nu vrijwel uitsluitend neer bij particuliere woningeigenaren die immers een direct belang hebben bij hun energierekening en label en veelal ook over de middelen beschikken om te investeren. Ook deze eigenaren vinden niet

allemaal het wiel uit maar worden gefaciliteerd door bijvoorbeeld collectieve inkoop (en expertise) via Vereniging Eigen huis. Huurders hebben deze mogelijkheden en middelen in belangrijke mate niet en komen hierdoor nog verder op achterstand te staan. Zo vergroot ook de energiecrisis de tweedeling in onze gemeente.

Voordelen van deze aanpak: alleen winnaars.

- Voor de bewoners
 - direct en structureel lagere financiële (energie)lasten door installatie zonnepanelen van enkele honderden euro's per jaar
 - beperkte verhoging van de huur (+/- € 20-25,- / mnd.) die voor huishoudens met lage inkomens valt onder de huurtoeslag (en dan veelal wegvalt).
 - eenvoudig: niet zelf opgezadeld worden met ingewikkelde vragen rond selectie van aanbieders, financiering, onderhoud et cetera
 - bredere bewustwording rond duurzaamheid en energiebesparing.
 - beter voorbereid op toekomstige afbouw van gas in Nederland en inzet warmtepompen
- Voor gemeente De Bilt
 - minder 'schrijnende gevallen' en minder beroep op bijzondere bijstand en armoede problematiek
 - goed voor uitstraling en duurzaam imago
 - goede voorbereiding op toekomstige investeringen in (hybride)warmtepompen die meer gebruik van Electra vereisen
 - meer betrokkenheid van de burgers en draagvlak de volgende stap richting gasvrij te gaan zetten
 - risico beperken dat het beroep op de gemeente voor ondersteuning sterk toeneemt als na 2023 de Rijkssteun zou worden afgebouwd of wegvalt.
- Voor SSW
 - veel kleinere kans op wanbetalers en huurachterstand wanneer de energierekening binnen redelijke grenzen blijft
 - goed voor publieke uitstraling en duurzaam imago
 - verbetering van kwaliteit van hun woningvoorraad (lagere E labels voor woningen wordt een eis) en waarde vermeerdering
 - sterke verhoging van de woonbeleving en tevredenheid van bewoners met eigen energie installatie en lagere kosten
 - door collectieve benadering schaal- en inkoop voordelen en daardoor lagere investering

Bijlage 2

- Bronnen:
- 1` Jaarverslag SSW 2021
[sww-jaarstukken-2021-compleet-excl-handtekeningen-met-controle-verklaring.pdf](#)
 - 2 SSW beleid Zonnepanelen
[Zonnepanelen - SSW](#)
 - 3 Prestatie afspraken SSW-Gemeente De Bilt - Bewoners
[Prestatieafspraken 2023 - 2026 getekend \(sww.nl\)](#)
 - 4 Nationale prestatie afspraken rijksoverheid-wooncorporaties
<https://emea01.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fdenes.nl%2Fnationale-prestatieafspraken&data=05%7C01%7C%7C0d4f9bb51d52404bb7b108daf8c37b8c%7C84df9e7fe9f640afb435aaaaaaaaaaaa%7C1%7C0%7C638095815713409360%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6Iik1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=OsNszlzigFDmd7IQpuibOLvcqrfOrDIWcZLsJ4syGcs%3D&reserved=0>
 - 5 Bericht netbeheerders over 30 % groei zonnepanelen op woonhuizen in 2022
[Netbeheerders noteren in 2022 historische groei zonnepanelen op woningdaken - N.V. RENDO \(rendonetwerken.nl\)](#)
 - 6 De Sociale Alliantie (samenwerkingsverband tegen armoede waarin Kerken, Vakorganisaties, humanistische organisaties, diverse maatschappelijke organisaties(50)
[Home \(socialealliantie.nl\)](#)
 - 7 ABNAMRO
Slim energie besparen in 2023
[Subsidies en ontwikkelingen - ABN AMRO](#)
 - 8 Gezamenlijk standpunt Aedes, VNG, CB en Eigen huis inzake :
"Ook is er een brede consensus in uw Kamer dat er zoveel mogelijk zon op dak wordt gerealiseerd in plaats van in de wei. De potentie aan lege daken is nog groot. Daarnaast kunnen zonnepanelen een grote bijdrage leveren aan het aanpakken van energiearmoede onder huurders en huiseigenaren. Daarom mag de bereidheid om in zonnepanelen te investeren niet inzakken."
[Inbreng hervatting Kamerdebat over salderen 26 januari 2023.pdf \(kc-usercontent.com\)](#)
 - 9 BENG